

214.

86

214.

a,

86

Tummala Rou
Innimesse iggawesssest õnnistusfest:
ehf

Lühikenne

Õppetus/

Tuida inimenne on

I Tummala sarnatseks lodud/

II. Patto siõse langenud /

III. Pattust ärrapeästetud
ning kalliste lunnastatud / ja
mil wiõil temma.

IV. Eest kallist ärralunnas-
tamissest peab kasso sama/

Et iggamees woib lühidelt tunda,

Tuida temma peab

õiete uskuma /

waggaste ellama / ja

iggaweste õnsaks sama :

Rüõõmiste ja Rõõõmistega üllespandud,

ja pühha kirja sannadega

õinuitud ja ärrafelletud.

Trükkis Jakob Joan Kõleri best. 1766.

and 08/12 1766

SESSSE Nimmel.

I. Öppetus /

Kuida Jummal innimest on lonud.

I. Küsiminne.

Kes on taewa, Ma, merre, ja keik mis seäl sees on, lonud ning tännini hoidnud?

Kostminne. Kolm-ainus Jummal! / Jesa / Boeg ning pühha Waim.

1 Mos. 1, 1. 2 3. Algmis ses loi Jummal taewast ja maad; ja se Ma olli tühhi ja palias, ja pimmedus olli süggawusse peäl, Ja Jummal Waim olli lähwitamas wee peäl; Ja Jummal ütles: Sago walgus; ja walgus sai.

33 Saul. 5. f. Jehow: senna läbbi on taewad tehtud, ja temä su Waimo läbbi keik nende wäggi.

II. Mitme päwaga loi Jummal keik, mis on lodud?

Kue päwaga. Esimesesl päwal loi Jummal se walgusse; teisel taewa; Kolmandamal lahutas Jummal se ma merrest ärra, ning loi ma peäl keiksuggust rohto ja puud; neljandamal päwa, ku, ja need tähhed; wiendamal, keiksuggused kallad ja linnud; Kuendamal, keiksuggused lojufjed ussid, maud, ja winaaksse inimesse. 1 Mos. 1.

III. Kuida loi Jummal innimesse?

Mulla tikkist loi Jummal innimesse / Adam nimmi / ja temma naese Adama külje luust / Ewa nimmi.

1 Mos. 2, 7. Ja Jehowa Jummal walmistas sedda

Inimesse iggawesseseft Onnistusseft. 3

sedda innimest, mis pdrin on, nullast, ja puhhus
temma ninnasse ellawat ehko.

**IV. Misfuggune olli innimenne omma esse
messe lomisse polest?**

Temma olli Jummal omma Loja sarnane.

I Mos. 1, 26. 27. Ja Jummal ütles: Tehkem
innimest ennaste náo järrele ennaste sarnatseks,
et nemmad wallitsewad ülle kallode mis merres,
ja ülle lindude mis taewa al, ja ülle lojuste, ja
keik ülle se Ma, ja keik ülle romajatte, mis Ma
peälromawad. Ja Jummal loi se innimesse om-
ma náo järrele, Jummal náo järrele loi ta ted-
da; mehheks ja naeseks loi temma neid.

V. Kuida olli innimenne Jummal sarnane?

**Nenda et ta olli puhha, dige ja dnnis,
ilma pattota ja waewata.**

Ewes. 4, 24. Ja teie peate ennaste poäle wõtma
sedda uut innimest, kes Jummal sarnatseks on
lodud tössise digusse ja puhhissusse sees.

**VI. Kubho panni Jummal innimest, kui ta
tedda sai lonud?**

**Jummal panni tedda Edeni ehk para-
disi aeda, et temma sedda pididi harrima
ning hoidma.**

I Mos. 2, 15. Ja Jehowa Jummal wöttis se
innimesse, ja panni tedda Edeni aeda, sedda har-
rima ja sedda hoidma.

VII. Mis kasko andis temma temmale?

I Mos. 2, 16. 17. Ja Jehowa Jummal kask-
kis innimest ja ütles: Keikist aja puist woid sa

Kül süa : agga sest hea ja kuria tundmisse puust ei pea sa mitte söma ; sest mil päwal sinna sest sööd, pead sa surma surrema.

II. Öppetus.

Kuida innimenne on patto sisse langenud.

I. Agga ons innimenne se hea ja õnna ello sisse ehk Jummalala sarnatseks jänud ?

Ei olle mitte jänud ; sest temma kautas sedda õnne ärra kurrati pettusse ja kawwalusse läbbi.

II. Kuida pettis kurrat innimest ?

Temma tootas temmale kawwalaste suremat tarkust/ ja eksitas tedda se läbbi/ et ta Jummalat ja temma kässo-sanna mahhajättis/ ja kurrati sanna wöttis kuulda.

I Mos 3, 1-7. Agga maddo olli kawwalam kui keik ellajad mis wälja peäl, mis Jehowa Jummal olli teinud, ja se ütles naese wasto : Kas se on, et Jummal sedda dölnud ? teie ei pea ei ühhestki rohho aia puust söma. Ja naene ütles mao wasto : Kül meie söme rohho-aja pu wiljast ; Agga selle pu wiljast, mis keff aeda, on Jummal ürtelnud : teie ei pea mitte sest söma egga temmasse puutma, et teie ärra ei surre. Ja maddo ütles naese wasto : Teie ei pea mitte surma surrema. Sest Jummal teab, mil päwal teie sest söte, et teie siimad siis lahti sawad ja sate kül
Jum-

Zummal, ja tunnete head ja kurja. Ja se naene någgi, et se pu hea olli roaks, ja et ta filmadele himmo teggi, ja et se pu olli armas, et ta piddi targaaks teggema; siis wottis ta temma wiljast ja söi, ja andis ühtlase ka omma mehhele, ja temma söi. Siis said nende mollematte filmad lah- ti ja tundsid ennast allasti ollewad: ja nemmad õmblefid wigi-lehtä kolkko ja teggid ennestele põlled.

III. On siis innimenne se patto läbbi sure hädäda sisse sattunud?

Jah, temma on isseenast ja keik om- ma suguwõssa keigcsurema hinge ja ihho hädäda sisse saatnud.

Rom 3, 10. 11. 12. Nenda kui kirjutud on: ei olle kes õige on, ei ühteainustki; ep olle sedda kes moistab, polle sedda kes Zummalat diete otsib; nemmad on keik kõrwale läinud, nemmad on üht- lase kõlwatumaks sanud, ei olle sedda kes head teeb, ei olle ühteainustke. 14 Paul. 3. s.

IV. Mis suguse hädäda sisse on nänd keik innimesed hinge polest sanud?

Se sure hädäda sisse/ et nemmad om- mast wäest ei kolba ühtegi head teggema agga usfinad ning waluts on kurja teg- gema.

Ewes. 4, 18. Kes ommas meles pimmedaks sa- nud, ja on kangel Zummalala ellust ärra se rum- malusse pärrast, mis nende sees on, nende südda- me kowwadusse pärrast.

V. Misugguse hädä sisse on nemmad
ihho polest sanud ?

Et nemmad nüüd on többised, häddas,
waewas ja surrelikud.

I Mos. 3, 19. Omma palle higgi sees pead sa
leiba söma : senni kui sa jälle mullaks saad, sest
sest sammast olled sa woetud. Sest sinna olled
pörm ja pead jälle pörmuks sama.

VI. Misuggused on nüüd keik innimesed
patto pärrast ?

Nemmad on wihha ja surma lapsed,
se on : Jummalä wihha ja iggawesse pör-
go pina wäärt.

Rom. 5, 12. Otseskui ühhe innimesse läbbi pat
on ma-ilma sisse tulnud, ja patto läbbi surm : nen-
da on ka surm keikide innimeste sisse läbbiläinud,
kelle ühhe sees nemmad keik on patto teinud.

VII. Kas woiwad innimesed nüüd isseen-
nast sest häddast peästa ?

Ei woi mitte ; sest nemmad ei woi isse-
ennesest mitte omma hinge hädda diete
tunda egga sest lahti sada.

Joan. 9, 40. 41. Ja monningad neist Bari-
seridest ütlesid Jesusse wasto : Kas meie ka pim-
medad olleme ? Jesus ütles nende wasto : Olle-
site teie pimmedad, siis ei olleks teil mitte patto, ag-
ga et teie nüüd ütlete : meie näme, siis jääb teie pat.

Rom. 7, 24. Oh minna willets innimenne ! kes
peästab mind sellesinnatse surma ihhust ? Ewes. 4,
18. Ebr. 2, 15. Ap. T. 28, 26. 27.

III. Öppetus/

Kuida innimenne on pattust ärra-
peästetud ja kalliste lunnastud.

I. On Jummal tahtnud, et innimenne pid-
di patto sisse jama ja hukka sama?

Et olle Jummal sedda mitte tahtnud/
ta tahtis/ et innimenne pididi pattust peäs-
ma ja õnsaks sama.

Esef. 33, 11. Mi tõeste kui ma ellan, se on JS-
sanda Jehowa sanna: mul ep olle head meelt sel-
ie surmast, kes däl, waid sest: kui se, kes däl on,
pörab omma tee peält, et ta woiks ellada Pöör-
ge ümber, pöörge ümber õma kurja tede peält; sest
miskpärrast tahhate teie surra, oh Israeli sugu.

2Peet. 3, 9. Jummal on pitka melega meie was-
to, ja ei tahha mitte, et monned peawad hukkanj-
nema, waid et keik peawad melepärrandamist
kätte sama.

II. Mis läbbi on Jummal seddastinnast omma
armo tahtmist pattuse innimesele tootanud?

Se läbbi/ et ta on tootanud omma ain-
sa Poia läkkitada Lunnastajaks ning Õn-
nisteggiaks.

1Mos. 3, 15. Ma tahhan wiha waeno tõsta
sinno ja naese wahhele, ja sinno seemne ja tem-
na Seemne wahhele; Sesamma peab so pearõh-
huma, ja sinna wõttad temmale kanda rõhhuda.

1Mos. 22, 18. Ja sinno Seemne sees peawad
keik ma-ilma rahwas ennast õnnistama. Kalat.

3, 8.

III. **On Jummal omma tootuse sanna
tõeks teinud?**

Jah on oina tootuse sanna tõeks teinud/
ja omma Poia seie ilma sisse läkkitanud.

Kalat. 4, 4. Kui aeg täis sai, läkkitas Jummal
omma Poega, et ta piddi naefest sündima ja kasso
alla sama; et temma neid, kes kasso al ollid, piddi
är'alunastama et meie piddime laste õigust sama:

IV. **Kuida on Jummal Poeg seie ilma
sisse tulnud?**

Temma on pühhas Wainust sadud/ ja
neitsiit Mariast ilma le todud.

Euf. 1, 25. Ja se Ingel wastas ja ütles temale:
Pühha Waim peab so peäle tulles ja keigeförge-
ma wäggi so ülle warjama: sepärrast peab ka se
pühha mis siinust sünnib, Jumala Poia's hütama.

V. **Mis on Jummal Poia ehk meie Lun-
nastaja nimmi?**

YESUS KRISTUS.

Mat. 1, 21. Temma peab ühhe poia ilma le to-
ma, ja sinna pead temmale nimme pannema **YE-
SUS**, sest temma peastab omma rahwast nen-
de pattudest. Joan. 1, 42.

VI. **Mis on Jesus Kristus omma olle-
mise polest?**

Tõssine Jummal ja tõssine inimenne.

Rom 9, 5. Kelle pärralt wannemad on, ja kel-
lest Kristus tuleb lihha polest, kes on ülle keikide
Jummal, kidetud iggaweste, Amen.

VII. **Kuida piddi meid Jesus Kristus Parra-
rist, pattuit ning süemast peastma?**

Temma piddi meie pattud enese peäle
wõtma ja kandma.

Joan.

Joan. 1, 29. Teisel päwal nääs Joannes Jesust ennese jure tullerwad; ja ütleb: Wata, se on Jummalal Sal, kes ma ilma patto ärrakannab.

Esa. 53, 4. Töeste, meie haigusseft on Temma ennese peäle wötnud, ja keif meie wallo kannud; agga meie arwasime tedda temma ennese sü pärrast wiggaseks tehtud, Jummalast pekstud ja waewatud ollewad. 2 Kor. 5, 21.

VIII. Misga on temma meie patto süüd maksunud?

Omna kalli werre ja surmaga.

1 Peet. 1, 18. 19. Ja teie teate, et teid ei olle kadduwatte asjadega, ei hõbbelega egga kullaga lunnastud teie tühjast ellamisest, mis teie ollete wannemist õppinud, wald Kristusse kui ühhe ilma wiggata ja puhta Salla kalli werrega.

1 Tim. 2, 6. Kes ennast isse on annud lunnastamise hinnaks keifide eest, et se omnal aial piddi üllestunnistadama. Matt. 20, 28.

IX. Ons Kristus Jesus surma sisse jänud?

Ei olle mitte jänud/ sest ten ma on surmüst jälle üllestõusnud/ taewa läinud/ ja istub Jummalal parremal kael.

1 Kor. 15, 3. 4. Sest ma ollen keigeesste teile sedda annud, mis minna ka ollen sanud, et Kristus on surnud meie pattude eest kirjade järrele, ja et temma on maetud, ja et ta on üllestõusnud kolmandamal päwal kirjade järrele.

Mark. 16, 19. Ja Issand, kui ta nendega sai rākinud, woeti ülles taewa ja istub Jummalal parremal pokel.

X. Mikspärrast on Jesus Kristus taewa ehk omma au sise lainud?

Et temma meie eest piddi palluma ja pühha Waimo meie ondma

Ebr. 7, 26. Sepärrast woib temma ka allati ja tõi ste õnsaks tehja neid, kes temma läbbi Jummalajure tulleswad, ja ellab ikka, seks et ta nende eest pallub.

Rom. 8, 34. Kes se, kes woib huffamoista? Kristus on se, kes surnud, ja mis weel eennam, kes ka üllesärratud, kes ka on Jummalaparremal kael, kes ka meie eest pallub.

Joan. 15, 7. Agga minna ütlen teile sedda tõt: se tulles teile heaks, et minna ärralähhan; sest kui minna ärra ei lähha, siis ei tulle trööstia mitte teie jure; agga kui minna saan ärralainud, tahhan minna tedda teie jure läkkitada. Ap. T. 2, 33.

XI Kas siis Jesus Kristus taewast jälletulles?

Jah tulles nähtawal kombel kohhut m'istina ellawatte ja surnutte peäle.

Ap. T. 1, 11. Gesinnane Jesus kes teilt on ülleswoetud taewa, se peab tullesma selsammal kombel, kui teie tedda oilete näinud taewa ärraminneswad. 2 Tessal. 1, 6-10. Ap. T. 10, 42.

XII. Mis head on Jesus Kristus omma kannatamisse, surma ja üllestouemisse läbbi meile saatnud?

Temma on keik innimesseid Jummalaga lewitand/omma õigust ja pühha Waimo neile saatnud/ ja sedda kohhut/ et nemmad Jumma'a sees iggawesse õune ja ismalõp matta rõmo woiwad sada.

2 Kor 5, 19. Gest et Jummal olli Kristusse sees ja leppitas ma-ilma isse ennesega ärra, ja ei arwanud neile mitte nende ülleastmissed süüks; ja tema on meie sisse pannud ärralöppitamisse saña.

Esaia 53, 11. Mo sullane, se Dige teeb paljo digeks se läbbi, et nemmad tedda undwad, sest Temma kannab keik nende üllekohhut. Joan. 17, 21. 24. Röm. 7, 25. 26. 5 p. 1. 2. 8 II. s. Kal. 3, 11. 1 Joan. 1, 3.

XIII. Aust öppime meie sedda keik?

Meie öppime sedda Ewangeliummist eht armo-öppetusfest.

Röm. 1, 16. Minna ei häbbene mitte Kristusse armo-öppetusfest, sest se on Jummalaga wäggi önnistusfeks iggaühhele, kes ussub, ni hästi Judamehhele eesite, kui ka Kreka-mehhele. Gest Jummalaga digus ilmutakse sellesamma sees ussust usko, nõnda kui kirjotud on: Agga se, kes ussust dige on. peab ellama.

XIV. Mis teeb Jummal Ewangeliuummi läbbi?

Jummal katsub ja pallub meid raskes te/ et meie peame temmaga leppima/ se on: sedda lihha meelt/ mis üks waen on Jummalaga wasto/ mahaiätma/ ja feikist andist/ mis meie Isand Jesus Kristus meile ou saatnud/ ossa ja kasso wötma.

2 Kor. 5, 20. Meie pallume nüüd Kristusse asemel: Andke ennast Jummalaga ärraleppitada. 1 Joan. 1, 3.

1 Kor. 1, 9. Jummal on ustaw, kelle läbbi teie ollete kutsutud temma Poia meie Isanda Jesusse Kristusse ossasamissfeks.

IV. Öppetus /

Mil wisil innimenne Jesusse Kris-
tusse lunnastamisest kasso saab.

I. Sawad süs keik innimesed neist Jesusse
armo andist oesa ning kasso?

Et sa mitte et kül Jesus neid keik on kal-
liste arralunnastanud ja peäsinud.

Matt. 7, 21. Ei sa keik, kes minno wasto üt-
leb; Jesand, Jesand! taewariki, waid kes teeb
minno Jäsa tahtmist, kes taewas on.

II. Mikspärrast ei sa keik sest kallist Jesus-
se lunnastamisest kasso?

Sevärrast/ et se sürem hulk sedda pim-
medust ehk pattust ello ennam armastab/
kui sedda walgust ehk wagga ello.

Joan. 3, 19. Ugga se on se hukkamoistminne, et
Walgus on tulnud maailma sisse; ja innimesed
armastasid pimmedust. ennam kül sedda Wal-
gust; sest nende teud ollid kurjad.

III. Kes need on, kes nenda temma kallist
lunnastamisest kasso ei sa?

Keik need/ kes übbe ehk mitme awwa-
likko patto sees jäwad ellama.

Kal. 5, 19. 20. 21. Awwalikkud on lihha teud,
mis on needsinatsed: abbiellorikminne, horus, ro-
jus, kimalus, woöra-jummala tenistus, noidus,
waen, riud, kadde wiha, wihasellemissed, riid-
lemissed, lahkumissed, seggased öppetussed, kad-
dedus, tapmissed, liigiominne, prassiminne, ja
mis nende sarnatsed on, mis minna teile enne üt-
len,

len, nenda kui minna ka enne ollen ütelnud, et need kes nifuggust tewad, ei pea mitte Zummala riiki pärreima **Zak 2, 10. 11.**

IV. Kas siis need sawad kasso Jesusfest, keda da näitse agga peält waggad ollewad?

Ei sa mitte/ kui nemmad seestpidi patrused himinud armastawad/ ja ilmalikko asjade eest ennam murret kandwad/ kui omma hinge parrandamisese eest.

2 Tim 3, 5. Kellel on Zummala kartusse näggo, agga selle wägge salgawad nemmad ärra, ja neist lahku **Matt. 7, 22. 23.**

1 Joan 2, 15. Kui kegi ma-ilma armastab, selle sees ei olle mitte Zessa armastus. **Tit. 1, 16.**

V. Kes siis fest kallist Jesusese lunnastamisest kasso sawad?

Need ükspäinis sawad ossa ja kasso/ kes omma hinge hädda öiete tundwad/ ommad pattud süddamest kahhetsewad/ mahha jätwad ja öige ussoga Jesusese omma aino Önnisteggia käest abbi otsiwad.

Mark. 1, 15. Zummala riik on liggi tulnud parrandoge meelt, ja uskuge armo-öppetust.

Esa. 1, 16-19. Keske ennast, puhhastage ennast, saatke ommad kurjad teud mo silma eest ärra, seiske kurja teggemast: öppige head teggema, noudke, mis kohhus, saatke ülleannetumad öige tele, moistke kohhut waeste lastele, selletage leskenaehte asjad ärra. Et tulge siis, ja selletagem ommad asjad issekeskes, ütleb Jehowa Kui teie pattud on kui elle-punnased rided, siiski peawad
nem

nemmad ni walgefs sama kui lummi : kui nemmad punnased on, kui werre-karwa rie, peawad nemmad ommeti walge willa sarnatsefs sama.

VI. Misuggused armo annid sawad need, kes nenda pattust pöörwad ja Jesusse siise uskwad ?

Nemmad sawad 1) sedda Jummalala armo/et nemmad ennast julgeste woiwad Jummalala lapsiks kitleda.

Ewes. 1, 5. 6. Jummal on meile enneseadnud laste digust Jesusse Kristusse läbbi ennese pole omma tahtmisse hea mele järrele, omma armo au kitussefs, misga temma meid ennesele armsaks teinud, se armsa Poia sees.

2) Pattude andeks-andmist; Ewes. 1, 7. Kelle sees meil on ärralunnastaminne temma werre läbbi, pattude andeks-andminne temma armo rikkust möda. 1 Joan. 1, 9.

3) Jeggawest digust; Wil. 3, 8. 9. Ja töes-te minna arwan ka keik kahjuks mlnno Issanda Jesusse Kristusse wägga kalli tundmisse wasto, kelle pärrast ma keik ollen kahjuks arwanud, ja arwan sedda keik pühkmed ollewad, et ma Kristust woiksin kassuks sada, ja et mind temma seest leitakse, et mul ei olle omma digust, mis kassust tulleb, waid mis Kristusse usso läbbi tulleb, se digus, mis Jummalast tulleb usso läbbi.

4) Pühha Waimo; Ap. T. 2, 38. Peetrus ütles nende wasto : Parrantage meelt, ja igga-üks teie seast laske ennast ristida Jesusse Kristusse nimme peäle pattude andeks andmisses, ja siis peate teie pühha Waimo anni sama.

5) Iggawest ello ; 1 Joan. 5, 11. 12. 13. Ja se on se tunnustus, et Jummal meile on iggawest ello annud, ja sesamma ello on temma Poia sees. Kellel se Doeg on, sellel on ello: Kellel Jummal Poega ei olle, sellel ei olle sedda ello mitte. Sedda ollen ma kirjotanud teile, kes teie ussute Jummal Poia nimme sisse, et teie peate teädma, et teil iggawenne ello on, ja et teie peate ussma Jummal Poia nimme sisse. Joan. 17, 3.

VII. Kuida peab nisuggune wagga innimenne ellama, kui temma ni sured onwid tahab hab orsani hoida?

1) Peab temma sedda, mis ta ristmisses on tootanud, kindlaste piddama, ja usso läbbi Kristusse sisse jama.

1 Peetr. 3, 21. Selle wastotähendus se ristminne teeb meid nüüd ka õnsaks, (ei mitte rojusse ärrasaatminne lihha peält, waid hea süddame-tunnistusse julge küssiminne Jummal kääst) Jesusse Kristusse ülestoussmissse läbbi.

Joan. 15, 4. Jäge minno sisse ja minna teie sisse: otsekui winapu oks ei woi wilja kanda isse ennesest, kui temma ei jä winapu külge, nenda ka teie, kui teie ei jä minno sisse.

2) Peab ta pühha Waimo juhhatamisse järrele ellama.

Rom. 8, 12. 13. 14. Sepärrast nüüd, wennad, ei olle meil wölgo lihha, et meie peaksime lihha järrele ellama; sest kui teie lihha järrele wöttate ellada, siis peate teie surrema; agga kui teie Waimo läbbi ihho teud wöttate surretada,
|siis

siis prate teie ellama : sest ni mitto kui Jummalala Waimo läbbi juhhatkse, needsinna sed on Jummalala lapsed. Kal. 5, 28.

3) Peab ta jummalala sannast ja kallist õhtosõma - aiaast omma hingele ussu kinnitust saatma.

I Pet. 2, 2. Himmustage otsego praego sindinud lapsokessed seida Jummalala sanna selget pima, et teie selle läbbi woite kaswada.

I Paul. 1. 2. 3 s. Wägga õnnis on se innimenne, kes ei käi dälatte neu järrel, egga seisa pattuste tee peäl, egga istu pilkiate järre peäl; waid kel hea meel on Jehowa kässo-öppetusest, ja mõtleb ta kässo öppetusse peäle õõd ja päwad : siis on temma otsego pu, mis wee-soonte äre istutnd, mis omma wilja annab ommal aial, ja kelle lehhed ei wuddene, ja keik mis ta wõttab tehha, lähhab forda.

I Kor. 11, 28. 29. Innimenne katsko isse ennast läbbi, ja nenda sõgo temma sest leiwast, ja jogo se karrika seest : sest kes kõlwato sõõb ja joob, se sõõb ja joob isseennesele nuhtlust, n. t. s. Ap. T. 2, 46. 47.

4) Peab ta walwama/ ja Jummalat teigest süddamest wassuma

I Peet. 5, 8. Olge kassinad, walwage sest teie waenlane kurrat käib ümber, kui mõiraja Joukoer, ja otsib, kedda temma woiks ärraneelda, selle wasto seiske kindlaste ussus. Matt. 7, 7. 8.

5) Peab ta omma hinge waenlaste/ se on:

on: kurrati/ ma-ilma ja ouma lihha himmo
mo wasto pannema ja neid ärrawoitma.

Kal. 5, 16. 17. Käige Waimus, siis ei te teie
mitte lihha himmo järrele: fest lihha himmustas
Waimo wasto, ja waim lihha wasto, agga need
sinnatsed on teine teise wasto, et teie sedda mitte
ei te, mis teie ial tahhate. Ebr. 12, 4. I Joan.
5, 4. 5. Ewes. 6, 10=13. I Peetr. 2, 11.

6) Peab ta siin ilmas keik willetsust ja
risti kannatlikko süddamega kannatama.

Ebr. 10, 36. Kannatust lähhab teile tarwis et
teie Jummalä tahtrist tehhes woite tootust kät-
te sada. Jac. 5, 7. 8.

VIII Kas siis tössised risti-innimesed peawad
siin ilmas risti ja willetsust kannatama?

Ja peawad kannatama.

Luk 9, 23. Ja Jesus ütles keikile: Kui kegi
minno järrele tahhab tulla, se salgago isseennast
ärä, ja wötke omma risti iggawäaw ennese peä-
le ja kätgo minno järrel. 2 Tim. 3, 12. Ebr. 12, 8.

IX. Mitmesuggune on nende waggade rist
ja willetsus?

Kahhesuggune/ 1) se wäljaspidine? 2)
se seestpidine rist ja willetsus.

X. Mis on se wäljaspidine rist ja
willetsus?

Keik hädda/ mis wäljaspidi nende peä-
le tulleb/ kui neile üllekohhut tehakse ja
nende wagga ello teotakse. n. t. s.

Joan.

Joan. 16, 1. 2. Sedda ollen minna teile räki-
nud, et teie ennast ei pahhanda. Ja nemmad lük-
kawad teid koggodussest wälja; ka tulleb se tund,
et iggäuks, kes teid tappab, mötleb ennast Jum-
malale melehead kui ühhe odwriga teggewad.

XI. Mis on se seestpiddine rist?

Seestpiddine rist on se waew, mis inni-
menne wastopannes tunneb, kui paitu-
sed himmud ja mötted temma meelt
wasto seestpiddi touswad.

38 Paul. 19. s. Ma rugin omma üllekohhut
ülles, ma ollen murres omma patto pärrast.
Rom. 7, 24.

XII. Mikspärrast peawad need waggad ni-
suggust risti ja willetsust kannatama?

Sepärrast et nemmad peawad ifla
parremaks, pühhamaks, waggamaks ja
Kristusse sarnatseks sama.

1 Peet. 1, 6. 7. Teie peate wägga rõõmsad ol-
lema, kes teie nüüd pissut (kui se tarwis lähhab)
kurwad ollete monne arnaste kiusatusse sees, et
teie usk, kui se saab läbbikatsitud, peab leitama
paljo üllema ollemast kui kuld, mis kaub, ja siis-
ki tulles läbbikatsutakse, kitusseks ja auuks ja
auustamisseks, kui Jesus Kristus ilmub. Ebr.
12, 10. Rom. 8, 29.

XIII. Kas Jummal need waggad nende wil-
letsuste sees ka rõmustab?

Jah Jummal rõmustab neid jo sijn il-
mas nende willetsuste sees.

2 Kor. 1, 3. 4. 5. Kidetud olgo Zummal ja meie Zesanda Zesusse Kristusese Zesa, se süddameiifko hallastusse Zesa. ja keige trööstimisse Zummal, kes meid trööstib keige meie willetsusse sees, et meie woime trööstida neid, kes keigesugguse willetsusse sees on, se trööstimisega, misga meid endid Zummalast trööstitakse. Gest otsego meil Kristusese kannatamissti paljo on, nenda trööstitakse meid ka rohkeste Kristusese läbbi.

XIV. Kas need waagad wahhest keigest willetsussest peäsewad?

Jah/ nemmad peäsewad keigest willetsussest/ kui Zummal neid ühhe önsa surma läbbi siit ma ilmast ärr. korrista^a) wiimsel päwel surrust üllesärratab b) ja omma taewaritti wött. b c)

a) Luk 23, 43. Edest minna ütlen sulle: tänna pead sa minnoga Paradisis ollema.

b) Joan. 5, 28 29. Kund tulleb millal keit, kes haudada sees on, pewad temma, Zummala Poia, heäle kuulma ja wälja tullema, kes on head teinud, ello ülestousmisseks; agga kes on pahha teinud, hukkamoistmisse ülestouemisseks.

c) Matt 25, 24. Siis wottab öölda kunnigas neile, kes temma parremal kael on: Zulgetenna, minno Zesa önnistud, pärrige sedda kunninariki, mis teile on walmistud ma-ima asustamisest.

XV. Öns nemmad siis taewas keigest waewast ja ristist lahri?

Jah/ seäl on nemmad keigest waewast lahtri

lahiti/ näwad Jummalat vallest vallesse/
ning tundwad Jummalat sees ulmalõpinat-
ta rõmo.

Ilm. 7, 16. 17. Meil ei pea enam nälgä eg-
gä janno enam ollema; ei peage nende peäle
langema päle eggä mingisuggust pallawat, fest
se Sal, mis keik au-järke on, peab kui karjane
neid hoidma, ja neid juhhatama ellawatta wee-
hallikatte jure, ja Jummal wõttab keik silma pis-
sarad nende filmist ärr apühkida.

Job. 19, 25. 26. 27. Minna tean, et mo Eun-
nastaja ellab, ja Temma jääb wiimses pörmo
peäle seisma; ehk kül ussid mo nahhaga sedda
lihha sawad ärrakorinud, süski saan! ma omma
lihha seest Jummalat nähha, kedda minna saan
ennesele nähha, ja minno filmad sawad tedda
nähha, ja mitte woõras. 1 Peetr. 1, 8.

2 Tim. 4, 18. Kül Jõsand mind ka peästab
keigest nende kurjast teust, ja aitab omma tae-
wasse rigisse;

**Temmale olgo au iggaweste igga-
wesses aiaks / Amen.**

